

Před mnoha a mnoha lety, v osmdesátých letech osmnáctého století, žil na Vasiljevském ostrově, v ulici nazývané První linie, majitel chlapecké internátní školy. Jistě bychom i dnes našli o něm někde záznam a vzpomínku, ale budova školy už dávno musela ustoupit novému domu, který se ani trochu nepodobá svému předchůdci. V té dávné době už se Petěrburg těšil obdivu celé Evropy pro svou krásu, i když ještě zdaleka nebyl takový jako dnes. Tehdy se ještě netyčily na prospektu Vasiljevského ostrova přívětivé stinné aleje. Dnešní nádherné chodníky nahrazovala jen prkna položená na zem, často byla docela prohnílá. Isaakijevský most, tenkrát ještě úzký a hrbolatý, vypadal docela jinak než dnes a Isaakijevské náměstí byste také nepoznali. Socha Petra Velikého byla v té době oddělena od Isaakijevského chrámu struhou, okolo paláce Admirality ještě nebyly vysázeny stromy a jízdárna nezdobila náměstí svou překrásnou fasádou – zkrátka tehdejší Petěrburg se zdaleka nepodobal dnešní nádherné metropoli. Města totiž mívají oproti lidem tu výhodu, že se s lety stávají krásnějšími... Nicméně o to teď nejde. Někdy jindy a při jiné příležitosti si můžeme popovídat podrobněji o změnách, k nimž

došlo v Petěrburgu za mého života, ale nyní bychom se měli vrátit k internátu, který stál kdysi dávno na Vasiljevském ostrově v První linii.

Dům, který už dnes bohužel nenajdete, byl jednopatrový, se střechou z holandských tašek. Kryté schodiště, po němž se do domu z ulice vstupovalo, bylo dřevěné... Ze vstupní haly vedlo poměrně strmé schodiště do patra, kde se nacházelo osm nebo devět pokojů. V nich na jedné straně bydlel majitel internátu a na druhé straně byly třídy. Ložnice dětí byly v přízemí, vpravo od haly, zatímco na levé straně bydlely dvě stařenky, Holanďanky, obě byly víc než sto let staré, na vlastní oči prý viděly Petra Velikého a dokonce s ním mluvily...

Mezi třiceti nebo čtyřiceti dětmi, které se učily v této internátní škole, žil chlapec, jmenoval se Aljoša. Tehdy mu nebylo víc než devět deset let. Před dvěma roky ho jeho rodiče, kteří žili daleko od Petěrburgu, přivezli do sídelního města, dali do internátu, zaplatili učiteli dohodnutou sumu na několik let dopředu a odjeli domů. Aljoša byl chytrý a poslušný chlapec, dobře se učil, všichni ho měli rádi a byli na něho hodní. Přesto mu bývalo v internátu často smutno a stýskalo se mu po

domově. Hlavně zpočátku se nemohl smířit s myšlenkou, že je tak daleko od své rodiny. Ale potom si pomaličku polehoučku začal zvykat a chvílemi, když si hrál s kamarády, mu dokonce připadalo, že je v internátu veseleji, než bývalo v rodném domě.

Dny, v nichž probíhala výuka, mu obvykle rychle a příjemně utekly, ale když přišla sobota a všichni kamarádi spěchali domů, Aljoša s hořkostí pociťoval svou opuštěnost. O nedělích a svátcích byl skoro celý den sám a jedinou útěchou mu byla četba knih, které si mohl půjčovat z učitelovy malé knihovny. Majitel internátu pocházel z Německa, kde byly tenkrát v oblibě rytířské romány a také příběhy plné kouzel a záhad, takže knihovna, kterou se Aljoša pročítal, byla plná právě takových knih.

Když dovršil Aljoša deseti let, znal už z paměti hrdinské činy nejslavnějších rytířů přinejmenším tak, jak byly popsány v románech. Jeho oblíbenou zábavou bylo přenášet se v duchu za dlouhých zimních večerů, o nedělích a jiných svátcích do dob dávno minulých... Především o prázdninách, kdy byl nadlouho opuštěn svými kamarády a často celé dny proseděl docela sám, toulal se ve své mladické fantazii

po rytířských zámcích, strašidelných zříceninách nebo v temných a neproniknutelných lesích.

Zapomněl jsem vám říct, že u domu byl poměrně velký dvůr. Ten byl od postranní uličky ohrazen dřevěným plotem, postaveným z prken, která zbyla ze starých rozbitých loděk. Vrata i branka, vedoucí do boční uličky, jež velmi dráždila Aljošovu zvědavost, byly vždycky zamčené. Když měl dovoleno hrát si po vyučování na dvoře, rozeběhl se pokaždé nejprve k plotu. Tam si stoupl na špičky a upřeně hleděl do uličky kulatými otvory, kterými byl plot celý posetý. Aljoša nevěděl, že dírky tam zůstaly po dřevěných hřebech, jimiž se dřív stloukaly bárky, a představoval si, že tam pro něho ty dírky vyvrtala nějaká hodná čarodějka. Stále čekal, že se ta kouzelná bytost objeví v uličce a jednou z dírek mu podá hračku nebo nějaký talisman, či snad dokonce psaní od tatínka a maminky. Už dávno od nich nedostal žádnou zprávu. Jenže k jeho velkému zklamání se za plotem jakživ neobjevil nikdo, kdo by se čarodějce aspoň trochu podobal.

Druhou Aljošovou zábavou bylo krmení slepic, které měly u plotu postavený domeček a celý den si hrály a běhaly po dvoře. Aljoša se s nimi velmi rychle sblížil. Všechny je znal podle jména, odtrhával je od sebe, když se praly, a rváče trestal tím, že jim několik dní nedal nic z drobečků, které pokaždé po obědě a večeri pro ně

sbíral ze stolu. Jednu z nich, černou chocholatou, si velmi oblíbil a říkal jí Černuška. Byla ze všech slepiček nejpřítulnější, dokonce mu někdy dovolila, aby ji hladil, a proto Aljoša nejlepší drobkou přinášel právě jí. Měla tichou a klidnou povahu, málokdy se procházela s ostatními slepicemi a zdálo se, že má Aljošu raději než své družky.

Jednou (bylo to v době zimních prázdnin a byl nádherný a nezvykle teplý den, jen tři čtyři stupně mrazu) dostal Aljoša svolení, že si může jít hrát na dvůr. Učitel a jeho žena měli právě spoustu práce, protože pořádali oběd pro školního inspektora a už od předchozího dne se od rána do pozdního večera všude v domě myly podlahy, utíral prach a voskovaly mahagonové stoly a komody. Sám učitel se vydal na nákup všeho potřebného k hostině – přinesl jemné archangelské telecí, ohromnou uzenou šunku a kyjevskou zavařeninu. Také Aljoša trochu přiložil ruku k dílu – dali mu za úkol vystříhnout z bílého papíru krásnou síťku na šunku a ozdoby na šest voskových svící, koupených k této příležitosti. V určený den se hned po ránu dostavil kadeřník a předvedl své umění při vytváření loken, umně vyčesaných vlasů a dlouhého učitelova copu. Potom se pustil do učitelové. Napomádal a napudroval jí lokny a drdol a nakonec nakupil na její hlavě celý záhon nejrůznějších květů, mezi nimiž se blýskaly důmyslně připevněné dva briliantové prsteny. Dostal je kdysi její muž darem od rodičů žáků. Po zakončení úpravy hlavy si učitelová na sebe navlékla staré

